

Deddf Cwricwlwm ac Aseu (Cymru) 2021

2021 dsc 4

RHAN 2

CWRICWLWM MEWN YSGOLION A GYNHELIR, YSGOLION MEITHRIN
A GYNHELIR AC ADDYSG FEITHRIN A GYLLIDIR OND NAS CYNHELIR

VALID FROM 01/09/2022

PENNOD 3

GWEITHREDU CWRICWLWM

Cyffredinol

26 Cyflwyniad a dehongli

- (1) Mae'r Bennod hon yn gwneud darpariaeth ynghylch gweithredu cwricwlwm i unrhyw un o'r canlynol—
  - (a) disgyblion cofrestredig mewn ysgol a gynhelir, ac eithrio'r rheini dros yr oedran ysgol gorfodol;
  - (b) disgyblion cofrestredig mewn ysgol feithrin a gynhelir;
  - (c) plant y darperir addysg feithrin a gyllidir ond nas cynhelir ar eu cyfer.
- (2) Mae Pennod 4 yn nodi eithriadau i'r dyletswyddau gweithredu cwricwlwm yn y Bennod hon.
- (3) Mae cyfeiriadau yn y Bennod hon ac ym Mhennod 4 at ysgol yn gyfeiriadau—
  - (a) at ysgol a gynhelir, neu
  - (b) at ysgol feithrin a gynhelir.

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 29/09/2021. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) pennod yn cynnwys darpariaethau nad ydynt yn ddilys ar gyfer y pwynt mewn amser hwn.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021, PENNOD 3. (See end of Document for details)

(4) Yn y Bennod hon ac ym Mhennod 4—

- (a) mae cyfeiriadau at ddisgyblion, mewn perthynas ag ysgol, yn gyfeiriadau at ddisgyblion cofrestredig yn yr ysgol, ac eithrio'r rheini dros yr oedran ysgol gorfodol;
- (b) mae cyfeiriadau at blant, mewn perthynas ag addysg feithrin a gyllidir ond nas cynhelir, yn gyfeiriadau at blant y darperir yr addysg honno ar eu cyfer;
- (c) mae cyfeiriadau at y cwricwlwm mabwysiedig, mewn perthynas ag ysgol, yn gyfeiriadau at y cwricwlwm a fabwysiedir o dan adran 11 gan bennaeth a chorff llywodraethu'r ysgol (ac os diwygir y cwricwlwm hwnnw o dan adran 12, at y cwricwlwm fel y'i diwygir);
- (d) mae cyfeiriadau at y cwricwlwm mabwysiedig, mewn perthynas ag addysg feithrin a gyllidir ond nas cynhelir, yn gyfeiriadau at y cwricwlwm a fabwysiedir o dan adran 15 gan ddarparwr yr addysg (ac os diwygir y cwricwlwm hwnnw o dan adran 16, at y cwricwlwm fel y'i diwygir).

Gwybodaeth Cychwyn

- I1** A. 26 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 84\(2\)](#)

Ysgolion a gynhelir ac ysgolion meithrin a gynhelir

27 Dyletswydd i sicrhau gweithrediad y cwricwlwm mabwysiedig

- (1) Rhaid i bennaeth ysgol sicrhau bod y cwricwlwm mabwysiedig yn cael ei weithredu i ddisgyblion yr ysgol yn unol ag adrannau 28, 29 a 30.
- (2) Rhaid i gorff llywodraethu ysgol arfer ei swyddogaethau gyda golwg ar sicrhau bod y cwricwlwm mabwysiedig yn cael ei weithredu i ddisgyblion yr ysgol yn unol ag adrannau 28, 29 a 30.

Gwybodaeth Cychwyn

- I2** A. 27 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 84\(2\)](#)

28 Gofynion gweithredu cyffredinol

Rhaid gweithredu'r cwricwlwm mabwysiedig mewn ffordd—

- (a) sy'n galluogi pob disgybl i ddatblygu yn y ffyrdd a ddisgrifir yn y pedwar diben,
- (b) sy'n sicrhau addysgu a dysgu sy'n cynnig cynnydd priodol ar gyfer pob disgybl,
- (c) sy'n addas ar gyfer oedran, gallu a dawn pob disgybl,
- (d) sy'n ystyried anghenion dysgu ychwanegol pob disgybl (os oes rhai), ac
- (e) sy'n sicrhau addysgu a dysgu eang a chytbwys i bob disgybl.

Gwybodaeth Cychwyn

- I3** A. 28 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 84\(2\)](#)

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 29/09/2021. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) pennod yn cynnwys darpariaethau nad ydynt yn ddilys ar gyfer y pwynt mewn amser hwn.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021, PENNOD 3. (See end of Document for details)

29 Gofynion gweithredu pellach ar gyfer disgyblion 3 i 14 oed

- (1) Rhaid gweithredu'r cwricwlwm mabwysiedig yn unol ag is-adran (2) i ddisgyblion nad ydynt eto wedi cwblhau'r flwyddyn ysgol y mae'r rhan fwyaf o'r disgyblion yn eu dosbarth yn cyrraedd 14 oed ynddi.
- (2) Rhaid gweithredu'r cwricwlwm mabwysiedig mewn ffordd sy'n sicrhau addysgu a dysgu i bob disgybl—
  - (a) sy'n cwmpasu'r meysydd dysgu a phrofiad (gan gynnwys yr elfennau mandadol o fewn y meysydd hynny), a
  - (b) sy'n datblygu'r sgiliau trawsgwricwlaidd mandadol.
- (3) Rhaid i'r addysgu a dysgu a sicrhau o dan is-adran (2)—
  - (a) mewn cysylltiad ag elfen fandadol Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb, fod yn addas ar gyfer cyfnod datblygu'r disgybl, a
  - (b) mewn cysylltiad ag elfen fandadol Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, gydfynd â Rhan 2 o Atodlen 1, ac eithrio pan fo is-adran (4) yn gymwys.
- (4) Mae'r is-adran hon yn gymwys pan fo'r addysgu a dysgu i ddisgyblion mewn dosbarth y mae'r rhan fwyaf o'r disgyblion ynddo yn iau na'r oedran ysgol gorfodol ar ddechrau'r flwyddyn ysgol.

Gwybodaeth Cychwyn

14 A. 29 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 84(2)**

PROSPECTIVE

30 Gofynion gweithredu pellach ar gyfer disgyblion 14 i 16 oed

- (1) Rhaid gweithredu'r cwricwlwm mabwysiedig yn unol ag is-adran (2) i ddisgyblion sydd wedi cwblhau'r flwyddyn ysgol y cyrhaeddodd y rhan fwyaf o'r disgyblion yn eu dosbarth 14 oed ynddi.
- (2) Rhaid gweithredu'r cwricwlwm mabwysiedig mewn ffordd—
  - (a) sy'n sicrhau addysgu a dysgu i bob disgybl sy'n cwmpasu'r elfennau mandadol o fewn y meysydd dysgu a phrofiad, a
  - (b) sy'n sicrhau addysgu a dysgu arall i bob disgybl ym mhob maes dysgu a phrofiad.
- (3) Rhaid i'r addysgu a dysgu a sicrhau o dan is-adran (2) ddatblygu'r sgiliau trawsgwricwlaidd mandadol.
- (4) Rhaid i'r addysgu a dysgu a sicrhau o dan is-adran (2) gynnwys—
  - (a) addysgu a dysgu mewn cysylltiad ag unrhyw ddarpariaeth a wneir yn y cwricwlwm, i'r graddau y mae'n gymwys i'r disgybl, yn rhinwedd rheoliadau a wneir o dan adran 25, a
  - (b) yr addysgu a dysgu a ddewisir gan y disgybl yn rhinwedd adran 24.
- (5) Am eithriad i'r ddyletswydd i sicrhau'r addysgu a dysgu a ddewisir gan y disgybl, gweler adran 31.

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 29/09/2021. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) pennod yn cynnwys darpariaethau nad ydynt yn ddilys ar gyfer y pwynt mewn amser hwn.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021, PENNOD 3. (See end of Document for details)

(6) Rhaid i'r addysgu a dysgu a sicrhau o dan is-adran (2)—

- (a) mewn cysylltiad ag elfen fandadol Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb, fod yn addas ar gyfer cyfnod datblygu'r disgybl, a
- (b) mewn cysylltiad ag elfen fandadol Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, gyd-fynd â Rhan 2 o Atodlen 1.

Gwybodaeth Cychwyn

I5 A. 30 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 84(2)**

PROSPECTIVE

31 Pŵer i ddatgymhwyso dyletswydd i weithredu dewis disgybl

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys i'r addysgu a dysgu a ddewisir gan ddisgybl yn rhinwedd adran 24.
- (2) Os yw pennaeth ysgol a gynhelir wedi ei fodloni bod sail berthnasol yn gymwys, caiff y pennaeth benderfynu nad yw'r dyletswydd i sicrhau'r addysgu a dysgu yn gymwys.
- (3) Yn achos penderfyniad a wneir cyn i'r disgybl ddechrau'r flwyddyn ysgol berthnasol, y seiliau perthnasol yw—
  - (a) nad yw'r addysgu a dysgu yn addas i'r disgybl, oherwydd lefel cyrhaeddiad addysgol y disgybl;
  - (b) nad yw'n rhesymol ymarferol sicrhau'r addysgu a dysgu i'r disgybl, oherwydd dewisiadau eraill a wneir gan y disgybl yn rhinwedd adran 24;
  - (c) y byddai'r amser sy'n debygol o gael ei dreulio yn teithio i'r man lle y mae'r addysgu yn debygol o gael ei ddarparu yn niweidiol i addysg y disgybl;
  - (d) yr eid i wariant anghymesur pe bai'r addysgu a dysgu yn cael ei sicrhau i'r disgybl;
  - (e) y rhoddid iechyd neu ddiogelwch y disgybl neu berson arall mewn perygl yn annerbyniol pe bai'r addysgu a dysgu yn cael ei sicrhau i'r disgybl.
- (4) Yn achos penderfyniad a wneir ar ôl i'r disgybl ddechrau'r flwyddyn ysgol berthnasol, y seiliau perthnasol yw—
  - (a) yr eid i wariant anghymesur pe bai'r addysgu a dysgu yn parhau i gael ei sicrhau i'r disgybl;
  - (b) y rhoddid iechyd neu ddiogelwch y disgybl neu berson arall mewn perygl yn annerbyniol pe bai'r addysgu a dysgu yn parhau i gael ei sicrhau i'r disgybl.
- (5) Yn is-adrannau (3) a (4), y "blwyddyn ysgol berthnasol" yw'r flwyddyn ysgol y bydd y rhan fwyaf o'r disgyblion yn nosbarth y disgybl yn cyrraedd 15 oed ynddi.
- (6) Caiff rheoliadau ddiwygio is-adrannau (3) a (4).

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 29/09/2021. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) pennod yn cynnwys darpariaethau nad ydynt yn ddilys ar gyfer y pwynt mewn amser hwn.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021, PENNOD 3. (See end of Document for details)

Gwybodaeth Cychwyn

I6 A. 31 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 84(2)**

PROSPECTIVE

32 Pŵer i ddatgymhwysu dyletswydd i weithredu dewis disgybl: atodol

- (1) Rhaid i bennaeth sy'n gwneud penderfyniad o dan adran 31 roi'r wybodaeth a ddisgrifir yn is-adran (2)—
  - (a) i'r disgybl y mae'r penderfyniad yn ymwneud ag ef, a
  - (b) i riant y disgybl.
- (2) Yr wybodaeth yw—
  - (a) y ffaith bod y penderfyniad wedi ei wneud,
  - (b) effaith y penderfyniad,
  - (c) rhesymau'r pennaeth dros wneud y penderfyniad,
  - (d) gwybodaeth am yr addysgu a dysgu a sicrhau i'r disgybl yn lle'r addysgu a dysgu y mae'r penderfyniad wedi ei wneud mewn cysylltiad ag ef, ac
  - (e) gwybodaeth am yr hawl i ofyn am adolygiad, neu wneud apêl, o dan adran 33.
- (3) Rhaid rhoi'r wybodaeth yn ysgrifenedig.
- (4) Nid yw'r ddyletswydd yn is-adran (1)(a) yn gymwys os yw'r pennaeth yn ystyried nad oes gan y disgybl o dan sylw y galluedd i ddeall—
  - (a) yr wybodaeth a roddid, neu
  - (b) yr hyn y mae'n ei olygu i arfer yr hawliau a roddir gan adran 33.
- (5) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth bellach mewn cysylltiad â phenderfyniadau o dan adran 31.

Gwybodaeth Cychwyn

I7 A. 32 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 84(2)**

PROSPECTIVE

33 Adolygiadau ac apelau sy'n ymwneud â dewis disgybl

- (1) Caiff disgybl neu riant y rhoddir gwybodaeth iddo am benderfyniad a wneir gan bennaeth o dan adran 31—
  - (a) ei gwneud yn ofynnol i'r pennaeth adolygu'r penderfyniad, a
  - (b) os nad yw wedi ei fodloni ar benderfyniad y pennaeth ar yr adolygiad, apelio i gorff llywodraethu'r ysgol yn erbyn y penderfyniad hwnnw.
- (2) Yn sgil adolygiad—
  - (a) caiff y pennaeth gadarnhau, amrywio neu ddirymu'r penderfyniad, a

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 29/09/2021. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) pennod yn cynnwys darpariaethau nad ydynt yn ddilys ar gyfer y pwynt mewn amser hwn.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021, PENNOD 3. (See end of Document for details)

- (b) rhaid i'r pennaeth roi hysbysiad ysgrifenedig o'r penderfyniad hwnnw—
- (i) i'r disgybl,
  - (ii) i riant y disgybl a
  - (iii) i'r corff llywodraethu.
- (3) Ond nid yw is-adran (2)(b)(i) yn gymwys os yw'r pennaeth yn ystyried nad oes gan y disgybl y galluedd i ddeall—
- (a) yr wybodaeth a roddid, neu
  - (b) yr hyn y mae'n ei olygu i arfer yr hawl a roddir gan is-adran (1)(b).
- (4) Yn sgil apêl—
- (a) caiff y corff llywodraethu gadarnhau penderfyniad y pennaeth ar yr adolygiad neu gyfarwyddo'r pennaeth i gymryd y camau gweithredu y mae'n ystyried eu bod yn briodol, a
  - (b) rhaid i'r corff llywodraethu roi hysbysiad ysgrifenedig o'i benderfyniad—
    - (i) i'r disgybl,
    - (ii) i riant y disgybl, a
    - (iii) i'r pennaeth.
- (5) Ond nid yw is-adran (4)(b)(i) yn gymwys os yw'r corff llywodraethu yn ystyried nad oes gan y disgybl y galluedd i ddeall yr wybodaeth a roddid.
- (6) Rhaid i'r pennaeth gydymffurfio â chyfarwyddyd a roddir o dan is-adran (4)(a).
- (7) Rhaid i bennaeth a chorff llywodraethu ysgol o fewn is-adran (8) gyhoeddi gwybodaeth sy'n nodi gweithdrefn ar gyfer adolygiadau ac apelau o dan yr adran hon.
- (8) Mae ysgol o fewn yr is-adran hon os yw'r cwricwlwm mabwysiedig yn gymwys i ddisgyblion sydd wedi cwblhau'r flwyddyn ysgol y cyrhaeddodd y rhan fwyaf o'r disgyblion yn eu dosbarth 14 oed ynddi.

Gwybodaeth Cychwyn

18 A. 33 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 84(2)**

Addysg feithrin a gyllidir ond nas cynhelir

34 Dyletswydd i sicrhau gweithrediad y cwricwlwm mabwysiedig

- (1) Rhaid i ddarparwr addysg feithrin a gyllidir ond nas cynhelir sicrhau bod y cwricwlwm mabwysiedig yn cael ei weithredu i blant yn unol ag adrannau 35 a 36.
- (2) Rhaid i awdurdod lleol sy'n sicrhau addysg feithrin a gyllidir ond nas cynhelir arfer ei swyddogaethau gyda golwg ar sicrhau bod y cwricwlwm mabwysiedig yn cael ei weithredu yn unol ag adrannau 35 a 36 i blant y darperir yr addysg honno ar eu cyfer.

Gwybodaeth Cychwyn

19 A. 34 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 84(2)**

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 29/09/2021. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) pennod yn cynnwys darpariaethau nad ydynt yn ddilys ar gyfer y pwynt mewn amser hwn.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021, PENNOD 3. (See end of Document for details)

35 Gofynion gweithredu cyffredinol

Rhaid gweithredu'r cwricwlwm mabwysiedig mewn ffordd—

- (a) sy'n galluogi pob plentyn i ddatblygu yn y ffyrdd a ddisgrifir yn y pedwar diben,
- (b) sy'n sicrhau addysgu a dysgu sy'n cynnig cynnydd priodol ar gyfer pob plentyn,
- (c) sy'n addas ar gyfer oedran, gallu a dawn pob plentyn,
- (d) sy'n ystyried anghenion dysgu ychwanegol pob plentyn (os oes rhai), ac
- (e) sy'n sicrhau addysgu a dysgu eang a chytbwys i bob plentyn.

Gwybodaeth Cychwyn

I10 A. 35 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 84\(2\)](#)

36 Gofynion sy'n ymwneud â meysydd dysgu a phrofiad a sgiliau trawsgwricwlaidd

- (1) Rhaid gweithredu'r cwricwlwm mabwysiedig mewn ffordd sy'n sicrhau addysgu a dysgu i bob plentyn—
  - (a) sy'n cwmpasu'r meysydd dysgu a phrofiad (gan gynnwys yr elfennau mandadol o fewn y meysydd hynny), a
  - (b) sy'n datblygu'r sgiliau trawsgwricwlaidd mandadol.
- (2) Rhaid i'r addysgu a dysgu a sicrhau i blentyn o dan is-adran (1), mewn cysylltiad ag elfen fandadol Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb, fod yn addas ar gyfer cyfnod datblygu'r plentyn.

Gwybodaeth Cychwyn

I11 A. 36 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 84\(2\)](#)

Statws

Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 29/09/2021. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) pennod yn cynnwys darpariaethau nad ydynt yn ddilys ar gyfer y pwynt mewn amser hwn.

Newidiadau i ddeddfwriaeth:

Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021, PENNOD 3.